

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, příspěvková organizace

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2887

Název projektu: „Učíme lépe a moderněji“

OP VK 1.4

Výukový materiál

Název DUMu: VY_12_INOVACE_28_3_Bitva na Bílé hoře

Číslo skupiny: 3

Autor: Mgr. Jindra Šteflová

Vzdělávací oblast/Předmět/Téma: Člověk a společnost/Dějepis/Novověk

Druh učebního materiálu: pracovní list

Metodický list: ano

Anotace: Vyhledání příčin porážky stavovského vojska

Ověřeno ve třídě: VII. C

Datum ověření: 31. 05. 2013

Prohlášení: Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla. Prohlašuji dále, že výše uvedený materiál jsem ověřil(a) ve výuce a provedl(a) o tom zápis do TK.

Dávám souhlas, aby moje dílo bylo dáno k dispozici veřejnosti k účelům volného užití (§30 odst. 1 zákona 121/2000 Sb.), tj. že k uvedeným účelům může být kýmkoliv zveřejňováno, používáno, upravováno a uchováváno.

Datum: 31. 05. 2013

Podpis:

Bitva na Bílé hoře – válka česká

Začátek 17. století byl dobou vyhrazenou žoldnéřství – válčící strany najímaly za žold profesionální rváče bez ohledu na jejich národnost či náboženství. Pro tyto námezdné bojovníky, stejně jako pro jejich plukovníky – kondotiéry, byla celá záležitost otázkou zaměstnání a platu.

Ovšem k najímání a vydržování vojska patřily neodmyslitelně peníze a těmi stavovská pokladna neoplývala; nepravidelné zpožděné vyplácení žoldu mělo pak přímý vliv na okamžitý pokles bojové morálky.

Nedostatek financí by se byl dal vyvážit zahraničními půjčkami a síla vojska se mohla zvětšit pomocnými kontingenty zahraničních spojenců. A se vším tím čeští stavové také vsutku počítali; výpočet měl jen tu chybu, že se skutečnost vyvinula zcela jinak než jejich představy a přání. Když si zvolili proti Habsburskému Ferdinandovi II. protikrálem Fridricha Falckého (zimního krále), počítali, že si již tímto tahem zajistí výhodné spojení; což nebyl Fridrich zeťem anglického krále Jakuba, odvěkého odpůrce Říma i Španělska a tím i Habsburků? A nebyl Fridrich nadto předsedou unie říšskoněmeckých protestantských knížat? A nebylo předem jisté, že se na stranu českých stavů postaví nizozemští páni stavové, jejichž svobodu již po staletí ohrožuje – zase Habsburk? Ti všichni jistě pošlou vojáky i peníze!

...A pak začala praskat jedna mýdlová bublina za druhou, nepřicházely peníze, nepřicházely posily, a protestantský saský kurfiřt, nejmocnější z německých protestantských knížat, přešel na habsburskou stranu...

Potom to už šlo ráz na ráz – útěk zimního krále ze země, po kapitulaci Čech kapituluje Morava, a pak již jen - soud a trest. Poprava sedmadvaceti pánů, rytířů a měšťanů na Staroměstském náměstí, konfiskace, emigrace, dobrovolná i nedobrovolná, a do ciziny prchají nejen lidé, nýbrž se tam stěhují i všechny naděje, poslední naděje...

Válka česká skončila, ovšem velká válka národů se teprve rozjížděla a ještě dlouho nekončila ani pro Čechy samé.

Úkoly k textu

- 1) Vyhledej v textu jména významných osobností
- 2) Vysvětli pojem žoldněř
- 3) S jakými nejistými předpoklady počítali čeští stavové?
- 4) Proč považovali čeští stavové Fridricha Falckého za vhodného kandidáta na českého krále?
- 5) Najdi metaforu pro neúspěchy českých stavů
- 6) Jaké důsledky měla porážka stavů na Bílé hoře?

Řešení

1) Ferdinand II, Fridrich Falcký, anglický král Jakub

2) Námezdný voják

3) Fridrich byl zeťem anglického krále Jakuba a předsedou unie říšskoněmeckých protestantských knížat. Počítali i s podporou nizozemských protestantských stavů

4) Fridrich byl zeťem anglického krále Jakuba

5) Praskání mýdlové bubliny

6) Útěk zimního krále ze země, poprava sedmadvaceti pánů, rytířů a měšťanů na Staroměstském náměstí, konfiskace, emigrace, dobrovolná i nedobrovolná.

Metodický list

Název:	VY_12_INOVACE_28_3_Bitva na Bílé hoře
Cíl:	Vyhledání příčin porážky stavovského vojska
Motivace:	Vyhledávání příčin porážek u dalších významných a zlomových bitev
Potřeby a materiál:	Pracovní list
Postup:	1) hlasité čtení úryvku 2) samostatná práce s textem 3) ověření správnosti řešení
Reflexe:	Diskuze o shodných příčinách porážek v českých dějinách